

॥ सा विद्या या विमुक्तये ॥

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड

“ज्ञानतीर्थ” परिसर, विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१६०६ (महाराष्ट्र)

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY NANDED

“Dnyanteerth”, Vishnupuri, Nanded - 431606 Maharashtra State (INDIA)

Established on 17th September 1994 – Recognized by the UGC U/s 2(f) and 12(B), NAAC Re-accredited with 'A' Grade

ACADEMIC (1-BOARD OF STUDIES) SECTION

Phone: (02462) 229542

Website: www.srtmun.ac.in

E-mail: bos.srtmun@gmail.com

Fax : (02462) 229574

आंतर-विद्याशाखीय अभ्यास विद्याशाखेतील
विविध पदवी विषयांचे सी.बी.सी.एस.
पॅटर्नचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०-२१
पासून लागू करण्याबाबत.

परिपत्रक

या परिपत्रकान्वये सर्व संबंधितांना कळविण्यात येते की, दिनांक २० जून २०२० रोजी संपन्न झालेल्या ४७ व्या मा. विद्या परिषद बैठकीतील विषय क्र. १३/४७-२०२० च्या ठरावानुसार प्रस्तुत विद्यापीठाच्या संलग्नित महाविद्यालयांतील आंतर-विद्याशाखीय अभ्यास विद्याशाखेतील पदवी स्तरावरील खालील विषयांचे **C.B.C.S. (Choice Based Credit System) Pattern** नुसारचे अभ्यासक्रम शैक्षणिक वर्ष २०-२१ पासून लागू करण्यात येत आहेत.

- 1) B.A.-II Year Physical Education
- 2) B.A-I Year Education
- 3) B.A- II Year Library and Information
- 4) B.A.-II Year-Music)
- 5) B. Lib. and Information
- 6) B.A- II Year- Fashion Design
- 7) B.A.-I Year-Journalism & Mass Communication) (Optional I, II, III)
- 8) B.A.-II Year-Home Science
- 9) B.A.- II Year-Computer Animation and Web Designing
- 10) Bachelor of Journalism (B.J. Yearly Pattern.
- 11) B.S.W.-III Year

सदरील परिपत्रक व अभ्यासक्रम प्रस्तुत विद्यापीठाच्या www.srtmun.ac.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत. तरी सदरील बाब ही सर्व संबंधितांच्या निदर्शनास आणून द्यावी.

‘ज्ञानतीर्थ’ परिसर,
विष्णुपुरी, नांदेड - ४३१ ६०६.
जा.क्र.: शैक्षणिक-०१/परिपत्रक/पदवी सीबीसीएस
अभ्यासक्रम/२०२०-२१/६६६.

दिनांक : ०१.०९.२०२०.

प्रत माहिती व पुढील कार्यवाहीस्तव :

- १) मा. कुलसचिव यांचे कार्यालय, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- २) मा. संचालक, परीक्षा व मूल्यमापन मंडळ, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ३) प्राचार्य, सर्व संबंधित संलग्नित महाविद्यालये, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ४) उपकुलसचिव, पदव्युत्तर विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ५) साहाय्यक कुलसचिव, पात्रता विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.
- ६) सिस्टम एक्सपर्ट, शैक्षणिक विभाग, प्रस्तुत विद्यापीठ.

स्वाक्षरित / -
उपकुलसचिव
शैक्षणिक (१-अभ्यासमंडळ विभाग)

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

NEW SYLLABUS

MUSIC

FACULTY OF INTERDISCIPLINARY STUDIES

B.A.Second Year

Semester Pattern

(Semester – III & IV)

Choice Based Credit System (CBCS)

(With Effective from June 2020)

Aims :-

- The aim of this course is to create an interest ,Motivate and connect the students to Indian classical music from Ancient to Modern Age.
- To know the various cultural traditions (gharanas) of music in India.

Objectives:-

- To help the students to know the various traditions, origins & developments of classical music as well as various cultural streams i.e. folk Arts, tribal & Classical dance, Theatre, performing Arts etc, to contribute them to create a positive approach in personality development.

Outcomes/Learning objectives:-

- To develop the skills among the students to stand themselves in their whole life & encourage them to create awareness for classical music
- To know the contribution of great artists in the field of music for the development of society and also to inspire the students from their work.
- To increase practical knowledge to create a young artists for the success of stage performance.

S.R.T.M.UNIVERSITY NANDED

Choice Based Credit System (CBCS) Course structure

Faculty of Interdisciplinary studies

Subject :- Music, B.A.Second Year, New Syllabus Semester Pattern

Semester III & IV

Effective from June 2020-2021

Semester	Core Course	Paper	Name of Paper	Lecture/ Practical Per Week	Total No of Lectures /Practical In One Semester	CA	ESE	Total Marks	Credits	
Semester III	CCMUS-TH	V	Indian Classical Music Vocal & Instrumental (TH)	4 TH	55	25	50	75	3	
	CCMUS-PR	VI	Indian Classical Music Vocal & Instrumental (PR)	6 PR	84	--	75	75	3	
	SEC-I	I	Indian Light Music OR Indian Classical Flute	3 (PR+TH)	45	25	25	50	2	
	Total				13	184	50	150	200	8
	OR Paper									
	CCMUS-TH	V	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (TH)	4 TH	55	25	50	75	3	
	CCMUS-PR	VI	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (PR)	6 PR	84	--	75	75	3	
	SEC-I	I	Indian Light Music OR Indian Classical Flute	3 (PR +TH)	45	25	25	50	2	
	Total				13	184	50	150	200	8

Semester	Core Course	Paper	Name of Paper	Lecture/ Practical Per Week	Total No of Lectures /Practical In One Semester	CA	ESE	Total Marks	Credits	
Semester IV	CCMUS-TH	VII	Indian Classical Music Vocal & Instrumental (TH)	4 TH	55	25	50	75	3	
	CCMUS-PR	VIII	Indian Classical Music Vocal & Instrumental (PR)	6 PR	84	--	75	75	3	
	SEC-II	II	The Folk Instrument in Maharashtra OR Indian Classical Music Harmonium	3 (PR+TH)	45	25	25	50	2	
	Total				13	184	50	150	200	8
	OR Paper									
	CCMUS-TH	VII	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (TH)	4 TH	55	25	50	75	3	
	CCMUS-PR	VIII	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (PR)	6 PR	84	--	75	75	3	
	SEC-II	II	The Folk Instrument in Maharashtra OR Indian Classical Music Harmonium	3 (PR +TH)	45	25	25	50	2	
	Total				13	184	50	150	200	8

Note :-

1. CCMUS : Core Course of Music
2. PR : Pratical (one pratical periods one Hour)
3. TH : Theory
4. CA : Continuous Assesment
5. ESE : End of semester Examinations
6. SEC : Skill Enhancement Course
7. Paper (Elective) Transfer of credit as per student choice
8. 10 Marks for Test & Record Book (प्रात्यक्षिक वही) (10+10=20)
9. 15 Marks for Tutorial/Seminar

S.R.T.M.UNIVERSITY NANDED**Choice Based Credit System (CBCS) Course structure****Faculty of Interdisciplinary studies****Subject :- Music, B.A.Second Year, New Syllabus Semester Pattern****Semester III****Effective from June 2020-2021**

Paper No	Title of Paper	Internal Mark (CA)	External Marks End Semester Exam (ESE)	Total Marks (CA+ESE)
V	Indian Classical Music Vocal & Instrumental (TH)	25	50	75
VI	Indian Classical Music Vocal & Instrumental (PR)	--	75	75
SEC-I	Indian Light Music OR Indian Classical Flute	25	25	50
OR Paper				
V	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (TH)	25	50	75
VI	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (PR)	--	75	75
SEC-I	Indian Light Music OR Indian Classical Flute	25	25	50

SEM-IV

VII	Indian Classical Music Vocal & Instrumental (TH)	25	50	75
VIII	Indian Classical Music Vocal & Instrumental (PR)	--	75	75
SEC-II	The Folk Instrument in Maharashtra OR Indian Classical Music Harmonium	25	25	50
OR Paper				
VII	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (TH)	25	50	75
VIII	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (PR)	--	75	75
SEC-II	The Folk Instrument in Maharashtra OR Indian Classical Music Harmonium	25	25	50

MUSIC

New Syllabus

B.A.II Year

Semester-III, Paper-V (Theory)

Name of Paper :- Indian Classical Music : Vocal & Intrusmental (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत : गायन (कंठ) व स्वरवाद्य (लेखी / शास्त्र)

Credit :3	Periods : 55	Marks :-75
Internal Marks : 25	End of semester Exam : 50	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	15	10
प्रात्यक्षिक पेपर क्र.(VI) मधील सर्व रागांची शास्त्रीय माहिती व रागातील बडेख्याल, छोटेख्याल, तराणा, धृपद इ.स्वरलिपीबद्ध (नोटेशनबद्ध) लिहिता येणे आवश्यक तसेच रागांचा तुलनात्मक अभ्यास प्रात्यक्षिकासहीत गाता / लिहिता येणे आवश्यक		
प्रकरण 2 रे :-	10	05
अ) गायक-वादकाचे गुण-दोष		
ब) संकल्पनांची माहिती		05
1) जातिगायन		
2) आविर्भाव-तिरोभाव		
3) समप्रकृतिक राग		
4) अल्पत्व-बहुत्व		
प्रकरण 3 रे :- कलावंतांची जीवनचरित्रे	10	10
1) उ.अलाउद्दीन खॉन		
2) पं.बाळकृष्णबुवा इचलकरंजीकर		
3) उ.बिस्मिल्ला खॉ		
प्रकरण 4 थे :-निबंध	10	10
1) साहित्य आणि संगीत- परस्परसंबंध		
2) संगीताचे मानवी जीवनात स्थान		
प्रकरण 5 वे : प्रादेशिक संगीत (प्रादेशिक गीतप्रकार)	10	10
1) ओवी	2) भूपाळी	3) भजन
4) भावगीत	5) कव्वाली	6) होरी
		7) कजरी

MUSIC
New Syllabus
B.A.II Year

Semester-III, Paper-VI (Practical)

Name of Paper :- Indian Classical Music Vocal & Intrusmental (PR)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत : गायन (कंठ) व स्वरवाद्य
(प्रात्यक्षिक / क्रियात्मक)

Credit :3	Periods : 84	Marks :-75
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 75	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले:- बडेख्यालाचे राग	28	20
खालील रागांच्या वैशिष्ट्यांसह संपूर्ण शास्त्रीय माहिती आरोह अवरोह, पकड, रागामध्ये एक बडाख्याल (विलंबित ख्याल), एक छोटाख्याल (द्रुतख्याल) / एक मसीतखानी व एक रजाखानी गत दोन आलाप, दोन ताना यासह गायन वादन करणे आवश्यक आहे. 1) राग – बिहाग 2) राग – केदार		
प्रकरण 2 रे :- छोटेख्यालचे राग	20	16
खालील रागांच्या वैशिष्ट्यांसह संपूर्ण शास्त्रीय माहिती. आरोह अवरोह, पकड, रागामध्ये एक छोटाख्याल, (द्रुतख्याल) / एक रजाखानी गत दोन आलाप, दोन ताना / तोडे, यासह गायन वादन करणे आवश्यक आहे. 1) राग- पटदिप 2) राग- कालिंगडा 3) राग- हमीर 4) राग- देसकार		
प्रकरण 3 रे :-	12	14
अभ्यासक्रमातील कोणत्याही रागामध्ये एक धृपद (एकपट, दुप्पट सहीत) व एक तराणा गाता / वाजविता येणे आवश्यक		
प्रकरण 4 थे	12	13
एक भजन / सुगमगीत किंवा धून गाता / वाजविता येणे आवश्यक आहे		
प्रकरण 5 वे :- तालज्ञान	12	12
1) ताल- आडा चौताल 2) ताल – अध्धा 3) ताल- सूलताल 4) ताल- दिपचंदी 5) ताल – धुमाळी		

OR Paper

MUSIC

New Syllabus

B.A.II Year

Semester-III, Paper-V (Theory)

Name of Paper :- Indian Classical Music Tabla & Pakhawaj Percussion (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत : तबला/पखवाज अवनध्द (लेखी/शास्त्र)

Credit :3	Periods : 55	Marks :-75
Internal Marks : 25	End of semester Exam : 50	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले तबला / पखवाज उत्पत्ती आणि विकास तसेच आधुनिक काळापर्यंतचे त्याचे बदलते रूप यावरील संपूर्ण विवेचन	15	10
प्रकरण 2 रे तबला व पखवाजा मधील खालील घराण्यांच्या वादन वैशिष्ट्यांसह संपूर्ण इतिहास तबला :- 1) दिल्ली 2) पंजाब 3) बनारस पखवाज :- 1) कुदऊसिंह 2) पानसे	10	10
प्रकरण 3 रे 1) तबला / पखवाज वादकांचे गुण – दोष 2) तबला / पखवाज स्वरात लावण्याचे नियम 3) गायन, स्वरवाद्य व नृत्य यांच्या साथीचे (साथसंगतीचे) नियम	10	10
प्रकरण 4 थे :- कलावंतांची जीवनचरित्रे 1) नानासाहेब पानसे 2) स्वामी पागलदासजी 3) उ.अमीर हुसेन खॉ 4) पं.कंठे महाराज	10	10
प्रकरण 5 वे :- खालील ताल आड, कुआड, या लयकारीत लिपीबध्द करण्याचा अभ्यास 1) ताल – तीन ताल 2) ताल– झपताल 3) ताल– रूपक 4) ताल– एकताल	10	10

MUSIC

New Syllabus

B.A.II Year

Semester-III, Paper-VI (Practical)

Name of Paper :- Indian Classical Music Tabla & Pakhawaj Percussion (PR)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत : तबला / पखवाज अवनध्द
(प्रात्यक्षिक / क्रियात्मक)

Credit :3	Periods : 84	Marks :-75
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 75	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	28	20
खालील तालांमध्ये स्वतंत्र तबला वादन आवश्यक आहे. (15 मिनीटे)		
तबला :- 1) ताल तिनताल 2) ताल एकताल 3) ताल झपताल		
पखवाज :- 1) ताल आदिताल 2) ताल चौताल 3) ताल सूलताल		
प्रकरण 2 रे	20	16
तबला व पखवाजामध्ये केरवा, दादरा, धुमाळी, भजनीठेका या तालांमध्ये पाच मिनीट लग्गी-लडी चे वादन करून तिहाई घेऊन समेवर येण्याची तयारी करणे आवश्यक आहे.		
प्रकरण 3 रे	12	14
विलंबित एकताल, विलंबित तिनताल, विलंबित झपताल, विलंबित रूपक तुकडा, मुखडा, मोहरा, तिहाई घेऊन समेवर येण्याचा अभ्यास		
प्रकरण 4 थे	12	13
खालील तालांमध्ये दोन तिस्र जाती व दोन चतस्र जाती कायदे सहा पलट्यांसहीत तयार करणे व चक्राकार तिहाई घेऊन समेवर येण्याची तयारी करणे आवश्यक.		
1) ताल – तीनताल 2) ताल – चौताल		
प्रकरण 5 वे	12	12
अभ्यासक्रमातील विविध ताल हातावर एकपट, दुप्पट, तिप्पट, चौपट म्हणता येणे व विविध कायदा तिहाई, फर्माईशी चक्रदार, परण, गत यांची पढंत करता येणे आवश्यक आहे.		

MUSIC
New Syllabus
B.A.II Year
SEM-III
SEC-I

Skill Enhancement course – I

Name of Paper : Indian Classical Music – Flute

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत – बासरी

Credit :2	Periods : 45	Marks :-50
Internal Marks : 25	End of semester Exam : 25	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	06	04
1) संगीताचा संक्षिप्त इतिहास 2) बासरीची उत्पत्ती ते आधुनिक बासरीपर्यंतचा इतिहास		
प्रकरण 2 रे	04	04
1) बासरीचे प्रकार व बासरीची सचित्र माहिती चरित्रे 1) कै.पन्नालाल घोष 2) पं.हरीप्रसाद चौरसिया		
प्रकरण 3 रे	15	10
1) बासरीवर स्वर काढण्याची पध्दत. 2) अलंकार शुध्द स्वरांचे बासरीवर वाजविण्यास सहज सोपे असे किमान पाच तर कमाल दहा अलंकार वाजविता येणे आवश्यक आहे		
प्रकरण 4 थे :- रागज्ञान	10	04
राग भूपाली – रागाची शास्त्रीय माहिती आरोह अवरोह पकड व सरगमगीताचे वादन करता येणे आवश्यक आहे.		
प्रकरण 5 वे	10	03
1) वंदे मातरम्, राष्ट्रगीत, अथवा एखादी धून यापैकी एक गीत / धून वाजविता येणे आवश्यक आहे. तालज्ञान:- 1) ताल तिनताल (त्रिताल) 2) ताल दादरा 3) ताल केरवा		

OR PAPER

MUSIC

New Syllabus

B.A.II Year

SEM-III

SEC-I

Skill Enhancement course – I

Name of Paper : IndianLight Music

पेपरचे नाव:- भारतीय सुगम संगीत

Credit :2	Periods : 45	Marks :-50
Internal Marks : 25	End of semester Exam : 25	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	06	04
1) संगीताचा संक्षिप्त इतिहास 2) शास्त्रीय संगीत- सुगमसंगीत : तुलनात्मक अभ्यास		
प्रकरण 2 रे:- कलावंतांची जीवन चरित्रे	04	04
1) भारतरत्न लता मंगेशकर 2) सुधीर फडके		
प्रकरण 3 रे	15	10
1) व्याख्या :- 1) संगीत 2) स्वर 3) सप्तक 4) ताल 5) राग 6) गीत व गीतांचे प्रकार 2) अलंकार:- शुद्ध स्वरांचे वेगवेगळे दहा अलंकार गाता येणे आवश्यक आहे.		
प्रकरण 4 थे :- रागज्ञान	10	04
राग भूपाली / राग-यमन रागाची शास्त्रीय माहीती, आरोह अवरोह, पकड व सरगमगीत गाता येणे आवश्यक आहे.		
प्रकरण 5 वे	10	03
1) वंदे मातरम्, राष्ट्रगीत, स्वागतगीत, गझल, भावगीत, भक्तीगीत, भजन, यापैकी कोणताही एक गीत प्रकार गाता येणे आवश्यक आहे. 2) तालज्ञान:- 1) ताल तिनताल (त्रिताल) 2) ताल दादरा 3) ताल केरवा 4) भजनी ठेका		

MUSIC
New Syllabus
B.A.II Year

Semester-IV, Paper-VII (Theory)

Name of Paper :- Indian Classical Music Vocal & Intrusmental (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत गायन (कंठ) व स्वरवाद्य (लेखी / शास्त्र)

Credit :3	Periods : 55	Marks :-75
Internal Marks : 25	End of semester Exam : 50	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	15	10
प्रात्यक्षिक पेपर क्र.VIII मधील सर्व रागांची शास्त्रीय माहिती व रागातील बडेख्याल, छोटेख्याल, धृपद, तराणा स्वरलीपीबध्द (नोटेशनबध्द) लिहिता येणे आवश्यक तसेच रागांचा तुलनात्मक अभ्यास प्रात्यक्षिकासहीत गाता/लिहिता येणे आवश्यक		
प्रकरण 2 रे :-	10	05
1) वाद्ययंत्रांची माहिती		
शास्त्रीय संगीतातील मूलभूत वाद्ययंत्र तंबोरा (तानपुरा) या वाद्याची संपूर्ण सचित्र माहिती व तंबोरा सुरात मिळविण्याच्या पध्दतींविषयी माहिती / सुरवाद्यांच्या विद्यार्थ्यांनी आपल्या वाद्याची सचित्र माहिती देवून ते वाद्य सुरामध्ये कसे लावतात या संदर्भातील संपूर्ण माहिती.		
2) संकल्पनांची माहिती :-		
1) वाग्गेयकार 2) कलावंत		
3) गायक 4) नायक		
प्रकरण 3 रे:- कलावंतांची जीवनचरित्रे	10	10
1) अमीर खुसरो 2) उ.अल्लादिया खॉ		
3) पं.ओकारनाथ ठाकूर		
प्रकरण 4 थे :- निबंध	10	10
1) संगीत कलेच्या विकासात तंत्रज्ञानाचे महत्त्व		
2) कंठ साधना		
प्रकरण 5 वे :-	10	10
शास्त्रीय संगीतातील "आलाप क्रिया" व "तान क्रिया" या संकल्पनांची व त्यांच्या विविध प्रकारांची विस्तृत माहिती.		

MUSIC
New Syllabus
B.A.II Year

Semester-IV, Paper-VIII (Practical)

Name of Paper :- Indian Classical Music Vocal & Intrusmental (PR)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत गायन (कंठ) व सुरवाद्य
(प्रात्यक्षिक / क्रियात्मक)

Credit :3	Periods : 84	Marks :-75
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 75	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले:- बडेख्याल खालील रागांच्या वैशिष्ट्यांसह संपूर्ण शास्त्रीय माहिती आरोह अवरोह, पकड रागांमध्ये एक बडाख्याल (विलंबित ख्याल) एक छोटाख्याल (दृढख्याल) / एक मसीतखानी व एक रजाखानी गत दोन आलाप एक तान / तोडे, जमजमा विस्तार यासह गायन / वादन करणे आवश्यक आहे. 1) राग-भिमपलास 2) राग-भैरव	28	20
प्रकरण 2 रे :- छोटेख्याल खालील रागांच्या वैशिष्ट्यांसह संपूर्ण शास्त्रीय माहिती अरोह अवरोह पकड, रागामध्ये एक छोटाख्याल (दृढख्याल) / रजाखानी गत दोन आलाप. दोन तान / तोडे यासह गायन / वादन करणे आवश्यक 1) राग- कामोद 2) राग- बहार 3) राग- शंकरा 4) राग- दरबारी कानडा	20	16
प्रकरण 3 रे:- अभ्यासक्रमातील कुठल्याही रागांमध्ये एक धमार एकपट व दुप्पट सह तसेच एक तराणा गाता / वाजविता येणे आवश्यक आहे	12	14
प्रकरण 4 थे :- एक भजन किंवा सुगमगीत / धून गाता / वाजविता येणे आवश्यक आहे.	12	13
प्रकरण 5 वे :- तालज्ञान खालील तालांच्या वैशिष्ट्यांसह संपूर्ण शास्त्रीय माहिती, तसेच खालील ताल हातावर टाळी देवून म्हणता येणे आवश्यक आहे. वरील तालांचे सर्वसाधारण ठेके तबल्यावर वाजत असतांना ओळखणे व लिहिता येणे आवश्यक आहे. 1) ताल धमार 2) ताल रूपक 3) ताल झुमरा – विलंबित 4) ताल तिनताल (त्रिताल) – विलंबित	12	12

OR PAPER

MUSIC

New Syllabus

B.A.II Year

Semester-IV, Paper-VII (Theory)

Name of Paper :- Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत तबला व पखवाज अवनध्द (लेखी/शास्त्र)

Credit :3	Periods : 55	Marks :-75
Internal Marks : 25	End of semester Exam : 75	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले:-	15	10
भारतीय तालशास्त्रातील वाद्य वर्गीकरणाचा सिध्दांत (उदाहरणासहीत)		
प्रकरण 2 रे :-	10	10
समान मात्रा असलेल्या तालांचा तुलनात्मक अभ्यास		
1) तिनताल – अर्ध्या तिनताल – पंजाबी – तिलवाडा		
2) आडाचौताल – धमार– दीपचंदी– झुमरा		
3) एकताल – चौताल		
प्रकरण 3 रे:-	10	10
1) तबला/पखवाज वादनाच्या विविध शैली (बाज) व वैशिष्ट्ये आणि तुलनात्मक अभ्यास.		
2) तबला/ पखवाज सुरामध्ये लावण्याचे नियम व पध्दती		
प्रकरण 4 थे :-	10	10
व्याख्या:- 1) आमद 2) आगत-अनागत 3) चलन 4) गतपरन		
5) स्तुतीपरन 6) बोलबॉट 7) नौहक्का तिहाई		
चरित्रे:- 1) उ.मुनीर खॉ 2) पं.मंगळवेढेकर बुवा		
3) पं.गोविंदराव बन्हाणपूरकर 4) उ.आबिद हुसेन खॉ		
प्रकरण 5 वे :-	10	10
तबला / पखवाज रियाज पध्दतीविषयी विस्तृत माहिती		

MUSIC
New Syllabus
B.A.II Year

Semester-IV, Paper-VIII (Practical)

Name of Paper :- Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj Percussion (PR)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत तबला व पखवाज अवनध्द
(प्रात्यक्षिक / क्रियात्मक)

Credit :3	Periods : 84	Marks :-75
Internal Marks Nil	End of semester Exam : 75	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले:-	28	20
खालील तालांमध्ये तिस्र, चतस्र, खंड जातीचे कायदे व त्याचे सहा-सहा पलटे यासह दहा मिनिट स्वतंत्र तबला वादन आवश्यक आहे		
तबला :- 1) ताल तिनताल 2) ताल झपताल 3) ताल रूपक		
पखवाज :- 1) ताल चौताल 2) ताल धमार 3) ताल सुलताल		
प्रकरण 2 रे	20	16
अभ्यासक्रमातील कुठल्याही दोन तालामध्ये धिरधिरकित्तक, दिंतिरकित्तक, चे दोन रेले, दोन गत, एक परण, एक फरमाईशी चक्रदार, दुपल्ली, तिपल्ली, चौपल्ली, पेशकार आदींचे वादन		
प्रकरण 3 रे	12	14
छोटाख्याल, बडाख्याल, सुगमगीत, भजन, भावगीत या गीतप्रकाराची साथसंगत करत असतांना एकाच तालाचे विविध ठेके व लग्गी-लडी यांचा अभ्यास.		
प्रकरण 4 थे	12	13
विविध तालामध्ये तिप्पट, आडलय, बिआड हातावर टाळी देवून म्हणता येणे आवश्यक आहे.		
प्रकरण 5 वे	12	12
ताल, रूद्र, ताल गजझंपा मध्ये रेला, तुकडा, तिहाई, परन वाजविता येणे आवश्यक आहे.		

MUSIC
New Syllabus
B.A.II Year
SEC-II
Skill Enhancement Course-II
Semester-IV

Name of the Paper: The Folk Instrument in Maharashtra (Percussion)

पेपरचे नाव:- महाराष्ट्रातील लोकवाद्य (अवनध्द)

Credit :2	Periods : 45	Marks :-50
Internal Marks : 25	End of semester Exam : 25	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले:-	06	04
1) वाद्यवर्गीकरण संक्षिप्त इतिहास 2) ढोलकी,ढोलक,संबळ,दिमडी,डफ, खंजीरी, हालकी, इ. लोकवाद्यांची उत्पत्ती ते आधुनिक काळापर्यंतची वाटचाल.		
प्रकरण 2 रे	04	04
1) लोकवाद्यांची सचित्र व अंगवर्णना सहीत बनावटीची माहिती (ढोलकी, ढोलक, संबळ, दिमडी, हालकी, डफ, खंजिरी इ.) 2) कलावंताची जीवन चरित्रे 1) पांडूरंग घोटकर 2) यासिन म्हाब्री 3) केशवराव बडगे		
प्रकरण 3 रे	15	10
ढोलकी/ढोलक या वाद्यांवर वाजविले जाणारे वर्ण तसेच या वाद्यांवरची हाताची ठेवण (हस्तविधी) यांची संपूर्ण माहिती 1) ढोलकी/ढोलक वरील बोलांबद्दलची माहिती 2) संबळ/खंजिरी वाजविण्याची विधी 3) लावणी, पोवाडा, लोकगीत, शाहिरी, वगनाट्य, गोंधळ या गीतप्रकारांविषयी माहिती.		
प्रकरण 4 थे	10	04
1) ताल केरवा, ताल दादरा, ताल धुमाळी, अध्धा. इ. तालात विलंबित-मध्य-द्रुत- या तिन्ही लय प्रकारातील बोल/वादन सामुग्रीचा विविध प्रकारांनी विस्तृत विस्तार. प्रात्यक्षिकांसहीत वादन विधी आवश्यक 2) ढोलकी सोलो/ ढोलक सोलो (स्वतंत्र वादन) (10 मिनीटे) वाजविण्याची क्षमता		
प्रकरण 5 वे	10	03
<u>लावणी/शाहिरी</u> , तमाशा, कव्वाली, लोकगीत इ. अनेक लोकगीतांबरोबर अनुरूप व आदर्श साथसंगत करता येणे आवश्यक आहे.		

OR Paper

MUSIC

New Syllabus

B.A.II Year

SEC-II

Semester-IV, Skill Enhancement Course – II

Paper Name :- Indian Classical Music - Harmonium

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत- हार्मोनियम (संवादिनी)

Credit :2	Periods : 45	Marks :-50
Internal Marks : 25	End of semester Exam : 25	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले:-	09	04
1) संगीताचा संक्षिप्त इतिहास		
2) हार्मोनियम उत्पत्ती ते आधुनिक हार्मोनियमपर्यंतचा इतिहास		
3) वाद्यवर्गीकरण संक्षिप्त इतिहास		
प्रकरण 2 रे	09	04
1) हार्मोनियमचे प्रकार व हार्मोनियमची सचित्र माहिती पांढऱ्या पट्ट्या, काळ्या पट्ट्या, पट्टी 1,2,3,4,5 बद्दल व स्वर, सप्तक माहिती		
2) चरीत्रे :- 1) पं.गोविंदराव टेंबे 2) पं.आप्पासाहेब जळगावकर		
प्रकरण 3 रे	12	08
1) हार्मोनियमवर स्वर वाजविण्याची पध्दत		
2) अलंकार		
शुध्द स्वरांचे हार्मोनियमवर वाजविण्यास सहज सोपे असे किमान पाच तर कमाल दहा अलंकार वाजविता येणे आवश्यक आहे.		
प्रकरण 4 थे :- रागज्ञान	10	05
राग भूपाली / राग यमन रागाची शास्त्रीय माहिती आरोह अवरोह, पकड सरगमगीताचे वादन करता येणे आवश्यक आहे.		
प्रकरण 5 वे	05	04
1) वंदे मातरम्, राष्ट्रगीत अथवा एखादी धून, नाट्यगीत यापैकी एक गीत वाजविता येणे आवश्यक आहे.		
2) तालज्ञान:-		
1) ताल तिनताल (त्रिताल)		
2) ताल दादरा 3) ताल केरवा		

Note : It is obligatory to conduct 45 periods in one semester for skill Enhancement course Per Week 3 periods. One theory and two for practical's

For Internal 25 Marks :

- Write a Assignment on concept/Hisotry of Flute, Harmonium Tabla-Pkahwaj, & Indian Classical Light Music & on the Corrector – 10 Marks
- Concern teacher should take a test Alankar write, Notation Write, Tal Write- 15 Marks

External Practical Exam for 75 Marks

- External pratical exam is conducted by university at the end of semester for 75 marks

Suggested Reading :

- 1) हिंदुस्तानी संगीत पध्दती :- क्रमिक पुस्तक मालिका 1 ते 6 – पं.वि.ना.भातखंडे
- 2) क्रमिक आलाप तान –भाग 1 ते 4 – पं.वि.ना.भातखंडे
- 3) पं.वि.ना.भातखंडे सरगमगीत संग्रह – पं.वि.ना.भातखंडे
- 4) क्रमिक पुस्तक मालिक सर्व खंड – पं.वि.ना.भातखंडे
- 5) संगीत विशारद – वसंत डॉ.लक्ष्मीनारायण गर्ग
- 6) राग विशारद भाग 1 ते 2 – डॉ.लक्ष्मीनारायण गर्ग
- 7) संगीत शास्त्र– भगवतशरण शर्मा
- 8) संगती शास्त्र– डॉ.जगदीशसहाय कुलश्रेष्ठ
- 9) भारतीय संगीत का इतिहास – भगवतशरण शर्मा
- 10) संगीत निबंधावली डॉ लक्ष्मीनारायण शर्मा
- 11) निबंध संगीत – डॉ.लक्ष्मीनारायण शर्मा
- 12) राष्ट्रीय संगीत – डॉ.लक्ष्मीनारायण शर्मा
- 13) संगीत भारती अंक – डॉ.लक्ष्मीनारायण शर्मा
- 14) ताल प्रकाश – भगवतशरण शर्मा
- 15) तबले पर दिल्ली और पूरब – पं.सत्यनारायण वशिष्ट
- 16) कायदा और पेशकार – पं.सत्यनारायण वशिष्ट
- 17) ताल बोध – कालीचरन गौड़
- 18) बॉसुरी शिक्षा – सी.एल.श्रीवास्तव “ विजय”
- 19) अभिनव गीतांजलि भाग 1 ते5 – पं.रामाश्रय झा “रामरंग”
- 20) अभिनव गीत मंजरी भाग 1 ते 3 – श्रीकृष्णनारायण रातंजनकर
- 21) राग दर्पण – भाग 1 ते 3 – पं.जगदीशनारायण पाठक
- 22) राग परीचय भाग 1 ते 4 – प्रो.हरिचंद्र श्रीवास्तव
- 23) पखवाज और तबला के घराणे एवं परंपराएँ – डॉ.आबान ए.मिस्त्री
- 24) ताल-शास्त्र परीचय भाग 1 – डॉ.मनोहर भालचन्द्ररराव मराठे
- 25) प्रविण प्रवाह – प्रो.हरिश्चन्द्र श्रीवास्तव
- 26) प्रभाकर प्रश्नोत्तर – प्रो.हरिश्चन्द्र श्रीवास्तव
- 27) बासुरी गाइड – मुकेश कुमार गर्ग
- 28) हार्मोनियम – अनंत वि.बेडेकर

स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड.

SWAMI RAMANAND TEERTH MARATHWADA UNIVERSITY, NANDED

NEW SYLLABUS

MUSIC

FACULTY OF INTERDISCIPLINARY STUDIES

M.A.Second Year

Semester Pattern

(Semester – III & IV)

Choice Based Credit System (CBCS)

(With Effective from June 2020)

Aims :-

- The aim of this course is to create an interest ,Motivate and connect the students to Indian classical music from Ancient to Modern Age.
- To know the various cultural traditions (gharanas) of music in India.

Objectives:-

- To help the students to know the various traditions, origins & developments of classical music as well as various cultural streams i.e. folk Arts, tribal & Classical dance, Theatre, performing Arts etc, to contribute them to create a positive approach in personality development.

Outcomes/Learning objectives:-

- To develop the skills among the students to stand themselves in their whole life & encourage them to create awareness for classical music
- To know the contribution of great artists in the field of music for the development of society and also to inspire the students from their work.
- To increase practical knowledge to create a young artists for the success of stage performance.

S.R.T.M.UNIVERSITY NANDED

Choice Based Credit System (CBCS) Course structure

Faculty of Interdisciplinary studies

Subject :- Music, M.A.Second Year, New Syllabus Semester Pattern

Semester III & IV

Effective from June 2020-2021

Semester	Paper No	Name of Paper	Lecture/ Practical Per Week	Total No of Lectures/P ractical In One Semester	CA	ESE	Tot al Mar ks	Credit s	
S E M E S T E R I I I	I	Indian Classical Music Vocal & Instrumental	4 TH	45	20	80	100	04	
	II	Hisotry of Indian Classical Music	4 TH	45	20	80	100	04	
	III	Indian Classical Music (Practical)	4 (PR)	45	--	100	100	04	
	IV	Stage Performance	04	45	-	100	100	04	
			Total	16	180	40	360	400	16
	OR Paper								
	I	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj percussion (TH)	4 TH	45	20	80	100	04	
	II	History of Indian Taal Sastra	4 TH	45	20	80	100	04	
	III	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj percussion (PR)	4 TH	45	--	100	100	04	
	IV	Stage Performance	04	45	--	100	100	04	
			Total	16	180	40	360	400	16

Semester	Paper No	Name of Paper	Lecture/ Practical Per Week	Total No of Lectures/P ractical In One Semester	CA	ESE	Tot al Mar ks	Credit s	
S E M E S T E R I V	I	Indian Classical Music Vocal & Instrumental	4 TH	45	20	80	100	04	
	II	Hisotry of Indian Classical Music	4 TH	45	20	80	100	04	
	III	Indian Classical Music (Practical)	4 (PR)	45	--	100	100	04	
	IV	Stage Performance	04	45	-	100	100	04	
			Total	16	180	40	360	400	16
	OR Paper								
	I	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj percussion (TH)	4 TH	45	20	80	100	04	
	II	History of Indian Taal Sastras	4 TH	45	20	80	100	04	
	III	Indian Classical Music Tabla/Pakhwaj percussion (PR)	4 TH	45	--	100	100	04	
	IV	Stage Performance	04	45	--	100	100	04	
			Total	16	180	40	360	400	16

Note

- 1) TH: Theory
- 2) PR: Practical
- 3) CAs: Continuous Assessment
- 4) ESE: End of Semester Examinations
- 5) SEC: Skill Enhancement Course
- 6) Paper (Elective) Transfer of credit as per student choice
- 7) 20 Marks for test & record (प्रात्यक्षिक वही) (10+10=20)

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-III, Paper-IX (Theory)

Name of Paper :- Indian Classical Music: Vocal & Instrumental (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत- गायन (कंठ) आणि स्वरवाद्य (वादन)
(लेखी / शास्त्र)

Credit :4	Periods : 45	Marks :-100
Internal Marks : 20	End of semester Exam : 80	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	09	20
प्रात्यक्षिक पेपर क्र.XI मधील सर्व रागांची शास्त्रीय माहिती तसेच बडेख्याल / छोटेख्याल / तराणा / स्वरलिपीबद्ध (नोटेशन) लिहिण्याची क्षमता तसेच रागांचा तुलनात्मक अभ्यास प्रात्यक्षिकासहीत गाता / लिहिता येणे आवश्यक		
प्रकरण 2 रे	09	15
संगीत आविष्काराच्या विविध आधुनिक प्रकारांविषयी माहिती – पार्श्वसंगीत, पार्श्वकंठसंगीत, वृंदवादन, वृंदगान, संगीतिका, चित्रसंगीत इ.च्या आधारे विस्तृत माहिती		
प्रकरण 3 रे	09	15
1)कर्नाटक आणि हिंदुस्थानी संगीत पध्दतींचा तुलनात्मक विस्तृत अभ्यास 2) नवराग निर्मितीचे तत्व आणि आवश्यकता (मिश्र राग, जोड राग आणि संकीर्ण राग) इ.च्या आधारे विस्तृत माहिती.		
प्रकरण 4 थे	09	15
प्रात्यक्षिक पेपर क्र.XI मधील सर्व तालांची संपूर्ण माहिती व विविध लयकारींचा अभ्यास (2 में 3, 4 में 3, 4 में .5 इ.)		
प्रकरण 5 वे	09	15
कलावंतांची जीवनचरित्रे 1) आचार्य के.सी.डी.बृहस्पति 2) प्रो.बी.आर.देवधर 3) पं.ओंकारनाथ ठाकूर 4) डॉ.अशोक रानडे 5) पं.भीमसेन जोशी		

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-III, Paper-X (Theory)

Name of Paper :- History of Indian classical Music (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीताचा इतिहास (लेखी / शास्त्र)

Credit :4	Periods : 45	Marks :-100
Internal Marks : 20	End of semester Exam : 80	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले भारतीय संगीत वाद्यांचे प्राचीन वर्गीकरण आणि अप्रचलीत वाद्यांविषयी माहिती – मत्तकोकिला, विपंची, त्रितंत्री, हुडुक्का, किन्नरी, वंशी, पुष्कर, इ.	09	20
प्रकरण 2 रे भारतीय संगीताच्या इतिहासाचा विस्तृत आलेख विशेष संदर्भ – जातक साहित्य व सूत्र साहित्यात वर्णित घटकांच्या आधारे.	09	15
प्रकरण 3 रे प्राचीन संगीत ग्रंथांचे परिचयात्मक विस्तृत विवेचन अ) अहोबल कृत संगीत पारिजात ब) पं.व्यंकटमुखीकृत चतुर्दंडीप्रकाशिका क) राममात्य कृत स्वरमेलकलानिधी ड) दत्तिल कृत दत्तिलम्	09	15
प्रकरण 4 थे कंठ साधनेच्या विविध पध्दतींविषयी विस्तृत माहिती	09	15
प्रकरण 5 वे भारतीय शास्त्रीय संगीत आणि पाश्चात्य संगीत यांचे तुलनात्मक अध्ययन आणि संभाव्य प्रयोग विकासाच्या (Fusion Music) क्षमता	09	15

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-III, Paper-XI (Practical)

Name of Paper :- Indian Classical Music (PR)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत- गायन (कंठ) आणि स्वरवाद्य (वादन)
(क्रियात्मक / प्रात्यक्षिक)

Credit :4	Periods : 55	Marks :-100
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 100	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले :- विस्तृत अध्ययनाचे राग बडेख्याल	15	20
1) राग- बिलासखानी तोडी	2) राग- शुध्दसारंग	
3) राग- देसी	4) राग - रामकली	
5) राग- दरबारी कानडा		
प्रकरण 2 रे :- संक्षिप्त अध्ययनाचे राग छोटेख्याल	10	20
1) राग- रागेश्री	2) राग- गौड मल्हार	
3) राग- हंसध्वनि	4) राग- नायकी कानडा	
5) राग- मधुवंती	6) राग- पूर्वी	
प्रकरण 3 रे :- विशेष गीतप्रकार कोणत्याही रागात धृपद / धमार / तराणा इ. आवश्यक	10	20
प्रकरण 4 थे सुगम संगीतातील सादरीकरणे / उपशास्त्रीय संगीत राग- भैरवी, पिलू, काफी इ. राग	10	20
प्रकरण 5 वे :- तालज्ञान		
1) ताल-गजझंपा	2) ताल-तेवरा	
3) ताल-दिपचंदी	4) ताल-फरोदस्त	
इ.तालात दुगून, तिगून, चौगून आवश्यक		

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-III, Paper-XII (Stage Performance)

Name of Paper :- Indian Classical Music (SP)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत (मंच प्रदर्शन) गायन (कंठ) व स्वरवाद्य (वादन)

Credit :4		Marks :-100
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 100	

Periods Marks

मंचप्रदर्शन / सभागायन

- 1) अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागात अष्टांग गायकी सहीत प्रस्तुतीकरण बडाख्याल-छोटाख्याल -तराणा या क्रमानुसार (20 ते 25 मिनिटे सादरीकरण)
- 2) अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागातील छोटाख्यालाचे विविध प्रकारच्या लयीतील आलाप तानांसह प्रस्तुतीकरण (परीक्षकांच्या सुचनेनुसार) (10 मिनिटे)
- 3) सुगम संगीतातील गीत प्रकार भजन, अभंग, गझल, नाटयगीत इ. (10 मिनिटे)

टीप :- अ) मंच प्रदर्शनाचे सादरीकरण प्रत्यक्ष रंगमंचावर, (On the stage) निमंत्रित श्रोत्यांसमक्ष प्रस्तुत होणे अपेक्षित
ब) मंच प्रदर्शनाचा राग हा प्रात्यक्षिक परीक्षेत सादर केलेल्या रागापेक्षा वेगळा असणे आवश्यक

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-IV, Paper-XIII (Theory)

Name of Paper :- Indian Classical Music Vocal and Instrumental (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत गायन (कंठ) व स्वरवाद्य (वादन)
(लेखी / शास्त्र)

Credit :4	Periods : 45	Marks :-100
Internal Marks : 20	End of semester Exam : 80	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	09	20
प्रात्यक्षिक पेपर क्र.XV मधील सर्व रागांची शास्त्रीय माहिती तसेच बडेख्याल / छोटेख्याल / तराणा / धृपद स्वरलिपीबध्द (नोटेशन) लिहिण्याची क्षमता तसेच रागांचे तुलनात्मक अध्ययन प्रात्यक्षिकासहित गाता / लिहिता येणे आवश्यक		
प्रकरण 2 रे	09	15
शास्त्रीय संगीतातील बंदिशींचे घटक व रचना तत्वाविषयी विस्तृत माहिती तसेच बंदिश / कविता इ.ना भावनानुकूल राग-तालात बांधण्याचे कौशल्य आवश्यक		
प्रकरण 3 रे	09	15
राग आणि रस यांच्या परस्परसंबंधाविषयी विस्तृत विवेचन		
प्रकरण 4 थे	09	15
शास्त्रीय संगीतातील संशोधन पध्दतीचे स्वरूप, आवश्यकता, विषयाची निवड व समस्या या संबंधीचे विस्तृत विवेचन		
प्रकरण 5 वे :- कलावंतांची जीवनचरित्रे	09	15
1) राजा नवाब अली 2) राजा मानसिंग तोमर 3) नवाब वाजिद अली शाह		

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-IV, Paper-XIV (Theory)

Name of Paper :- History of Indian Classical Music :Vocal and qustrumental (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीताचा इतिहास गायन व स्वरवाद्य (लेखी/शास्त्र)

Credit :4	Periods : 45	Marks :-100
Internal Marks : 20	End of semester Exam : 80	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	09	20
भारतीय शास्त्रीय संगीताचा मध्यकाळातील (इ.स.1556 ते 1707 दरम्यान) इतिहास या विषयी विस्तृत माहिती.		
प्रकरण 2 रे	09	15
स्वातंत्र्यपूर्व (ब्रिटिशकाळ) व स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारतीय शास्त्रीय संगीताच्या इतिहास व विकास याबद्दल विस्तृत माहिती.		
प्रकरण 3 रे	09	15
राग समय सिध्दांत या विषयी विस्तृत माहिती.		
प्रकरण 4 थे	09	15
प्राचीन प्रबंध गायनाचे नियम व प्रकार या संबंधी विस्तृत विवेचन		
प्रकरण 5 वे	09	15
कला आणि ललीतकला परस्परसंबंध तसेच ललीत कलेतील संगीताचे स्थान या विषयी विस्तृत माहिती		

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-IV, Paper-XV (Practical)

Name of Paper :- History of Indian Classical Music :Vocal and qustrumental (PR)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत गायन (कंठ) आणि स्वरवाद्य (वादन)
(प्रात्यक्षिक / क्रियात्मक)

Credit :4	Periods : 55	Marks :-100
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 100	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले :- विस्तृत अध्ययनाचे राग बडेख्याल	15	20
1) राग- ललत 2) राग- छायानट 3) राग- बिहागडा 4) राग - अहीर भैरव 5) राग - गोरख कल्याण		
प्रकरण 2 रे :- संक्षिप्त अध्ययनाचे राग छोटेख्याल	10	20
1) राग- मारवा 2) राग- कामोद 3) राग- मेघमल्हार 4) राग- देवगांधार 5) राग- बसंत 6) राग- शुध्दकल्याण		
प्रकरण 3 रे :- विशेष गीतप्रकार वरीलपैकी कोणत्याही रागात चतरंग / त्रिवट आवश्यक	10	20
प्रकरण 4 थे	10	20
उपशास्त्रीय संगीतातील टुमरी, टप्पा तसेच सुगम संगीतातील भजन, गझल इ. कोणताही गीतप्रकार		
1) राग-झिंझोटी 2) राग- तिलंग		
प्रकरण 5 वे:- तालज्ञान	10	20
1) ताल-आडाचौताल 2) ताल-तिलवाडा 3) ताल-रुद्रताल 4) ताल-पश्तो 5) ताल-लक्ष्मीताल इ.तालात दुगून, तिगून, चौगून आवश्यक		

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-IV, Paper-XVI (Stage Performance)

Name of Paper :- Indian Classical Music (SP)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत (मंचप्रदर्शन) गायन (कंठ) आणि स्वरवाद्य
(वादन)

Credit :4		Marks :-100
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 100	

Periods Marks

मंचप्रदर्शन / सभागायन

- 1) अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागाचे अष्टांग गायकी सहीत प्रस्तुतीकरण
बडाख्याल- छोटाख्याल -तराणा या क्रमानुसार (20 ते 25 मिनीटे)
- 2) अभ्यासक्रमातील कोणत्याही एका रागातील छोटाख्यालाचे विविध प्रकारच्या
लयीतील आलाप तानांसह प्रस्तुतीकरण (परीक्षकांच्या सुचनेनुसार) (10 मिनीटे)
- 3) सुगम संगीतातील गीत प्रकार, भजन, अभंग, गझल, नाट्यगीत इ.

टीप :- अ) मंच प्रदर्शनाचे सादरीकरण प्रत्यक्ष रंगमंचावर, (On the stage) निमंत्रित
श्रोत्यांसमक्ष प्रस्तुत होणे अपेक्षित
ब) मंच प्रदर्शनाचा राग हा प्रात्यक्षिक परीक्षेत सादर केलेल्या रागापेक्षा
वेगळा असणे आवश्यक

OR PAPER

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-III, Paper-IX (Theory)

Name of Paper :- Indian Classical Music : Tabla/Pakhwaj (Percussion) (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत तबला/पखवाज (अवनध्द) (लेखी/शास्त्र)

Credit :4	Periods : 45	Marks :-100
Internal Marks : 20	End of semester Exam : 80	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	09	20
प्रात्यक्षिक पेपर (पेपर क्र. XI) मधील निर्देशित तालांची शास्त्रीय माहिती आणि स्वतंत्रवादनाची (Solo.Performance) संपूर्ण तयारी		
प्रकरण 2 रे	09	15
तबला वादनातील पेशकार, कायदा, रेला आणि गत या रचनाप्रकारांचे सोदाहरण विवेचन व त्यांचे तबला स्वतंत्रवादनातील स्थान आणि महत्त्व.		
प्रकरण 3 रे	09	15
खालील संकल्पनांचे सोदाहरणसह स्पष्टीकरण अ) गतपरण ब) रौ क) लड़ी ड) बोलबॉट इ) चलन फ) फरद		
प्रकरण 4 थे	09	15
पाश्चात्य अवनध्द वाद्यांची (Percussion Instrument) विस्तृत माहिती केटल ड्रम, टेनर, स्नेअर, बास, ड्रम सेट, साईड ड्रम इ.		
प्रकरण 5 वे	09	15
कलावंतांची जीवनचरित्रे		
1) उ.हाजी विलायत अली खॉ		
2) पं.सामता प्रसाद		
3) पं.चतुरलाल		
4) पं.गोविंदराव बन्हाणपूरकर		
5) पं.अयोध्या प्रसाद		

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-III, Paper-X (Theory)

Name of Paper :- History of Indian Taal Shstra : Tabala & Pakhawaj (Percussion) (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय तालशास्त्राचा इतिहास : तबला / पखवाज (अवनध्द)
(लेखी / शास्त्र)

Credit :4	Periods : 45	Marks :-100
Internal Marks : 20	End of semester Exam : 80	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	09	20
तबला / पखवाज वाद्यांच्या उत्पत्ति संबंधातील प्रचलीत विभिन्न मत-मतांतरांची समीक्षा		
प्रकरण 2 रे	09	15
तबला / पखवाज वादनातील विभिन्न घराण्यांच्या वादन वैशिष्ट्यांचे व परंपराचे तुलनात्मक अध्ययन तबला :- 1) दिल्ली - लखनौ 2) पंजाब - बनारस पखवाज:- 1) पानसे - कुदऊसिंह 2) नाथद्वारा- मंगळवेढेकर		
प्रकरण 3 रे	09	15
भारतीय संगीतातील प्रचलीत अवनध्द वाद्यांतील तबल्याचे स्थान आणि महत्व या संबंधी विस्तृत विवेचन		
प्रकरण 4 थे	09	15
स्वतंत्र तबला वादना संबंधीत खालील विषयांचे अध्ययन अ) स्वतंत्र वादनात बोल रचना प्रकारांच्या प्रस्तुतिचा क्रम आणि महत्व ब) प्रभावी प्रस्तुतिकरणाचे गुणतत्व क) बोलरचनेच्या 'पढंत' ची आवश्यकता ड) लहरा (नगमा) ची उपयोगिता आणि महत्व		
प्रकरण 5 वे	09	15
1) लय आणि लयकारी च्या विविध पध्दती संबंधीचे विस्तृत विवेचन 2) समान मात्रांच्या तालाचे औचित्य व उपयोगिता या संबंधीचे विवेचन		

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-III, Paper-XI (Practical)

Name of Paper :- Indian Classical Music : Tabla/Pakhwaj (Percussion) (PR)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत तबला / पखवाज (अवनध्द)
(प्रात्यक्षिक / क्रियात्मक)

Credit :4	Periods : 55	Marks :-100
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 100	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले :- ताल-तिनतालमध्ये प्रगत अध्ययन	15	20
ढंगदार आणि जोरदार उठाण, चलनयुक्त पेशकारांचे उपजवर्गीय अध्ययन, चतस्त्र जातींचे तीन कायदे (चौपटीत, आठपटीत), तिस्त्र जाती / खंड जातींचे दोन-दोन कायदे सहा पलटयांसहीत, मिश्र जातींचा एक कायदा सहा पलटयांसहीत, रेला-रौं चे आठपटीतील सादरीकरण, गत-गतपरण-गततुकडा-त्रिपल्ली / चौपल्ली गत, मंझेदार गत इ. चे एक-एक सादरीकरण, विभिन्न चक्रधारांचे अध्ययन, जोरदार परनांचे (प्रत्येकी चार) सादरीकरण, विविध प्रकारच्या मुखडा-मोहरा-तुकड्यांचे सादरीकरण आणि विशेष लग्गी-लडींचे (आठपटीतील) सादरीकरण		
प्रकरण 2 रे :- ताल-झपताल / रूपक	10	20
चलनयुक्त पेशकार, कायदे (तिस्त्र, चतस्त्र, जाती) रेला, परन, चक्रधार इ.		
प्रकरण 3 रे :- ताल-एकताल	10	20
चलनयुक्त पेशकार, कायदे, रेले, चक्रधार, गत, परन, मुखडे, मोहरे, लग्गी, लडी इ.		
प्रकरण 4 थे :- अप्रचलीत तालात प्रगत स्वतंत्रवादन	10	20
1) ताल-मत्त 2) ताल-रुद्र 3) ताल - जय		
प्रकरण 5 वे	10	20
चौताल, सवारी, झपताल, त्रिताल, रूपक इ. ताल आड-दुगून, तिगून, चौगून इ. लयीत पढंत व प्रत्यक्ष वादन करण्याची क्षमता.		

OR Paper

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-III, Paper-XII (Stage performance)

Name of Paper :- India Classical Music: Tabla & Pkhwaj (SP)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत: तबला/पखवाज (मंचप्रदर्शन)

Credit :4		Marks :-100
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 100	

मंचप्रदर्शन/सभावादन

प्रकरण 1 ले

ताल-तिनताल चे संपूर्ण स्वतंत्रवादन (20 ते 25 मिनीटे)

प्रकरण 2 रे

ताल रूपक/झपताल/एकताल-स्वतंत्रवादन (10 मिनीटे)

प्रकरण 3 रे

साथसंगत- सुगम/स्वरवाद्य/ शास्त्रीय (10 मिनीटे)

टिप:- अ) मंचप्रदर्शनाचे सादरीकरण प्रत्यक्ष रंगमंचावर (on to the stage) निमंत्रित क्षोत्यांसमक्ष प्रस्तुत होणे अपेक्षित

ब) मंचप्रदर्शनाचा ताल हा प्रात्यक्षिक परीक्षेत सादर केलेल्या तालापेक्षा वेगळा असणे आवश्यक.

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-IV, Paper-XIII(Theory)

Name of Paper :- Indian Classical Music: Tabala/Pakhawaj (Percussion)(TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत: तबला/पखवाज (अवनध्द) (लेखी/शास्त्र)

Credit :4	Periods : 45	Marks :-100
Internal Marks : 20	End of semester Exam : 80	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले प्रात्यक्षिक पेपर (पेपर क्र.XV) मधील निर्देशित तालांची शास्त्रीय माहिती तसेच स्वतंत्रवादनाची संपूर्ण तयारी.	09	20
प्रकरण 2 रे तबलावादकाच्या गुणदोषांविषयी विस्तृत अध्ययन (मानसिक, शारीरिक, शैक्षणिक, वर्तनात्मक इ.च्या आधारे)	09	15
प्रकरण 3 रे तबलावादनाच्या बोल रचनेमध्ये शब्दालंकार, छंदवृत्त आणि काव्य सौंदर्याविषयीचे विस्तृत विवेचन	09	15
प्रकरण 4 थे स्वतंत्र तबलावादनाच्या परंपरागत वादनविधी आणि त्यातील परिवर्तनाचे प्रवाह या संबंधीचे विवेचन	09	15
प्रकरण 5 वे :- निबंध अ) संगीत कलेचे अध्ययन/अध्यापन आणि व्यवसायीकरण ब) संगीत: समाज प्रबोधनाचे सशक्त माध्यम क) तबला वादनातील नजाकत आणि वजनदारीचे महत्व	09	15

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-IV, Paper-XIV(Theory)

Name of Paper :- History of Indian Taal Shstra: Tabala/Pakhwaj Percussion (TH)

पेपरचे नाव:- भारतीय तालशास्त्राचा इतिहास : तबला / पख्वाज (अवनध्द) लेखी / शास्त्र

Credit :4	Periods : 45	Marks :-100
Internal Marks : 20	End of semester Exam : 80	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले	09	20
“ताल” या संकल्पनेची विस्तृत परिभाषा तसेच ताल आणि ठेका यातील परस्परसंबंध— सम, ताली, खाली, विभाग (खंड) आणि आवर्तन यांच्या अनुषंगाने विस्तृत विवेचन.		
प्रकरण 2 रे	09	15
सुगम संगीतात प्रयुक्त होणारे ताल आणि तालवाद्यांची संपूर्ण माहिती आणि उपयोगिता या विषयी विस्तृत विवेचन		
प्रकरण 3 रे	09	15
अ) तबला / पख्वाज या वाद्यांचे भारतीय संगीतातील स्थान, महत्व आणि उपयोगिता		
ब) घन आणि अवनध्द वाद्यांचा परस्परसंबंध तसेच प्रमुख घन आणि अवनध्द वाद्यांची अंगवर्णनपर माहिती विशेष संदर्भ – घनवाद्य—जलतरंग, टाळ (मंजीरी), घंटा, घुंगरू, अवनध्द वाद्य— मृदंग, डफ, ढोलक, तबला इ.		
प्रकरण 4 थे	09	15
संगीतात संशोधनाचे महत्व, संशोधनाचा अर्थ, व्याख्या आणि क्षेत्रे या संबंधीचे विस्तृत विवेचन		
प्रकरण 5 वे	09	15
भरत कृत ‘नाट्यशास्त्र’ या ग्रंथात उल्लेखित ‘तालाध्याय’ या संबंधीचे विस्तृत विवेचन		

MUSIC
New Syllabus
M.A.II Year

Semester-IV, Paper-XV(practical)

Name of Paper :- Indian Classical Music: Tabala/Pakhwaj Percussion (PR)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत : तबला/पखवाज (अवनध्द) क्रियात्मक

Credit :4	Periods : 55	Marks :-100
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 100	

	Periods	Marks
प्रकरण 1 ले :- ताल-तीनताल अति प्रगत अध्ययन		
1) दिल्ली/फारूखाबाद घराण्यातील चलन अंगाने विस्तारीत पेशकार	15	20
2) खंड जाती व मिश्र जातींचा कायदा सहा पलट्यांसहीत		
3) उठाण, बॉट, फरद, फरमाईशी, कमाली चक्रधार, दुपल्ली, त्रिपल्ली, चौपल्ली, एकहत्थी परणाचे एक एक उदा. हाताने टाळी देऊन पढंत करणे व प्रत्यक्ष वादन करणे.		
4) तबला/पखवाजाच्या सर्व घराण्यांची विशेषता सांगणाऱ्या बोलरचनांचे/गतींचे प्रत्यक्ष वादन.		
5) दमदार, बेदम, अनागत, चक्राकार इ.तिहाईचे विभिन्न मात्रांवरून वादन		
6) विभिन्न बोलरचनांचा रेला-रौचे, चौपट, आठपटीतील वादन (अंगुशताना बाज) चौपट		
7) चक्रधार, परण, लग्गी, लडी चे ढंगदार वादन		
8) विलंबीत तालांचे नजाकतदार वादन- ठेक्यांची टाळी देऊन पढंत व प्रत्यक्ष वादन		
1) विलंबित तीनताल 2) विलंबित झूमरा 3) विलंबित एकताल		
4) विलंबित झपताल 5) विलंबित रूपक 4) विलंबित तिलवाडा		
प्रकरण 2 रे:- ताल झपताल	10	20
उठाण, पेशकार, तिस्त्र, खंड जातीचे कायदे, रेले, चक्रधार, परण, मुखडे, तिहाई इ.		
प्रकरण 3 रे :- ताल, एकताल / रूपक	10	20
उठाण, पेशकार, तिस्त्र-चतस्त्र जातीचे कायदे, रेले, चक्रधार, परण, तिहाई इ.		
प्रकरण 4 थे :- अप्रचलीत तालातील स्वतंत्रवादन	10	20
1) ताल-पंचमसवारी 2) ताल- आडाचौताल		
3) ताल-लक्ष्मी ताल		
प्रकरण 5 वे	10	20
आपल्या वाद्यां व्यतिरिक्त दुसरे एखादे वाद्य वाजविण्याची क्षमता : ढोलकी, ढोलक, खंजिरी, दिमडी, टाळ इ.		

MUSIC

New Syllabus

M.A.II Year

Semester-IV, Paper-XVI(Stage Performance)

Name of Paper :- Indian Classical Music: Tabgla/Pakhwaj Percussion (SP)

पेपरचे नाव:- भारतीय शास्त्रीय संगीत : तबला/पखवाज (अववध्द) मंचप्रदर्शन

Credit :4		Marks :-100
Internal Marks : Nil	End of semester Exam : 100	

मंचप्रदर्शन/ सभावादन

- 1) ताल-तिनताल/झपताल/रूपक/एकताल संपूर्ण वादनविस्तारासह स्वतंत्रवादन (20 ते 25 मिनीटें)
- 2) अप्रचलीत तालातील स्वतंत्रवादन (10 मिनीटे)
- 3) साथसंगत- सुगम/स्वरवाद्य/शास्त्रीय (10 मिनीटे)

टिप:- अ) मंचप्रदर्शनाचे सादरीकरण प्रत्यक्ष रंगमंचावर (on to the stage) निमंत्रित क्षोत्यांसमक्ष प्रस्तुत होणे अपेक्षित

ब) मंचप्रदर्शनाचा ताल हा प्रात्यक्षिक परीक्षेत सादर केलेल्या तालापेक्षा वेगळा असणे आवश्यक.

Suggested Reading :

- 1) राग, विज्ञान भाग 1,2,3,4,5,6,7— पं.विनायकराव पटवर्धन
- 2) क्रमिक पुस्तक मालिका भाग 2,3,4,5,6— पं.व्ही.एन.भातखण्डे
- 3) संगीत प्रवीण दर्शिका भाग 1,2,3,4— पं.एन.एल.गुणे
- 4) राग बोध भाग 1 ते 6 — प्रो.बी.आर.देवधर
- 5) अभिनव गीतांजली भाग 1,2,3,4— पं.रामाश्रय झा
- 6) हमारे संगीत रन्त— संगीत कार्यालय, हाथरस
- 8) राग वैभव — पं.व्ही.आर.आठवले
- 9) भारतीय संगीत का इतिहास — डॉ.शरदचन्द्र परांजपे
- 10) प्रणव भारती — पं.ओमकारनाथ ठाकूर
- 11) रवींद्र संगीत— डॉ.अनिता सेन
- 12) पाश्चात्य सौन्दर्य शास्त्र का इतिहास — सुनृत कुमार वाजपाई
- 13) संगीतशास्त्र परिचय — मधुकर गोडसे
- 14) अलंकारशास्त्र कला मार्गदर्शन — मधुकर गोडसे
- 15) संगीत मॅन्युअल— डॉ.मृत्युंजय शर्मा
- 16) नाट्यशास्त्र— आचार्य बृहस्पती
- 17) तबला वादन शास्त्र और कला — पं.सुधीर माईणकर
- 18) ताल परिचय (भाग-3)— पं.गिरीशचन्द्र श्रीवास्तव
- 19) ताल कोश— पं.गिरीशचन्द्र श्रीवास्तव
- 20) तबला (मराठी) — पं.अरविन्द मूलगांवकर
- 21) तबले का उदगम विकास और वादन शैलियों— डॉ.योगमाया शुक्ला
- 22) तबला कौमुदी (भाग.3)— स्वामी पागलदास
- 23) मृदंग अंक — संगीत कार्यालय हाथरस
- 24) ताल वाद्य शास्त्र— श्री.मनोहर भालचंद्र मराठे
- 25) तबला एवं पखावाज वादन के घराने एवं परंपराएँ— डॉ.आबान मिस्त्री
- 26) भारतीय संगीत वाद्य — डॉ.लालमणिक मिश्र
- 27) भारतीय तालों का शास्त्रीय विवेचन — डॉ.अरुणकुमार सेन
- 28) भारतीय संगीत में ताल छंद और रूप विधान — डॉ.सुभद्रा चौधरी